Erstatningskrav mod gerningsmanden

Sverige

Hvordan gør jeg for at kræve erstatning eller anden form for kompensation/godtgørelse fra gerningsmanden under en retssag (straffesagen), og hvem skal jeg rette erstatningskravet til?

Man bør i første omgang henvende sig til politiet eller anklageren. De har en pligt til også at undersøge erstatningskrav fra en skadelidt. Hvis man ikke har hjælp af egen repræsentant under retssagen, skal anklageren som hovedregel også hjælpe med at føre erstatningssøgendes erstatningssøgsmål mod gerningspersonen, hvis dette sker i forbindelse med en straffesag.

I hvilken fase af straffesagen bør jeg fremsætte mit erstatningskrav?

Det bør fremsættes allerede under politiets efterforskning, så kravet kan blive undersøgt og bevis indhentes. Det er dog muligt at fremsætte et krav, indtil hovedforhandlingen i straffesagen begynder.

Hvad kan jeg kræve erstatning for, og hvordan skal jeg fremsætte erstatningskravet (angive et samlet beløb og/eller angive de forskellige tab, tabt fortjeneste og renter)?

Svensk erstatningsret er baseret på genopretning – en skadelidt skal så vidt muligt stilles i samme økonomiske situation, som om skaden ikke var sket. Dette indebærer, at man kan kræve erstatning for ethvert økonomisk tab, som skaden har været årsag til. Den skadelidte har dog pligt til at begrænse sit tab, når det er muligt.

Man kan få erstatning for:

Personskade, som omfatter udgifter (til behandling mv.), kompensation for indkomsttab, fysisk og psykisk lidelse af midlertidig karakter (svie og smerte), erstatning for permanente skader på udseende (lyde og vansir) samt varige funktionsmæssige skader (invaliditet).

Krænkelse af den personlige integritet, når lovovertrædelsen er rettet mod den skadelidtes frihed, fred eller ære, og krænkelsen er alvorlig.

Tingsskade på grund af f.eks. beskadigede eller stjålne ejendele.

Ren formueskade, dvs. et rent økonomisk tab som følge af for eksempel bedrageri eller underslæb.

Man bør specificere sit krav i de relevant rubrikker og derefter lægge det samlede krav sammen. Man har ret til rente fra datoen for lovovertrædelsen eller efterfølgende, når skaden er indtrådt. Rentekravet skal også fremsættes, for at retten skal kunne give dom for et sådant.

Findes der en særlig blanket for erstatningskrav?

Politiet og anklagerne har særlige blanketter til erstatningskrav, som man kan benytte.

Hvilke beviser skal jeg fremlægge til støtte for mit krav?

En del af den dokumentation, som er nødvendig for at opnå erstatning, er normalt en del af politiets efterforskning og kan påberåbes af den offentlige anklager som bevis for overtrædelsen. Dette gælder f.eks. omstændighederne omkring lovovertrædelsen og de skader, lovovertrædelsen har medført. Erstatningssøgende skal kunne fremlægge dokumentation, der dækker de krav, man har, f.eks. for udgifter (kvittering), tab af indkomst (bevis for skade /sygeorlov og indkomsttabet), skader på ejendom (dokumentation for værdien af ødelagt ejendom eller omkostninger til reparation/værdiforringelse af beskadigede aktiver).

Med hensyn til erstatning for krænkelser kræves det ikke, at erstatningssøgende fremlægger særskilte beviser. Erstatning for krænkelse følger bedømmelsen af lovovertrædelsen.

Er der retsafgifter eller andre omkostninger, der er knyttet til mit erstatningskrav?

Nej, når erstatningssøgsmålet føres i forbindelse med en straffesag, er der ingen afgifter.

Kan jeg få retshjælp før og/eller under sagen? Kan jeg også få det, hvis jeg ikke er bosat i det land, hvor sagen finder sted?

Man kan som erstatningssøgende/skadelidt have ret til egen juridisk bistand under straffesagen. Dette gælder for eksempel i tilfælde af grove voldsforbrydelser, seksualforbrydelser, lovovertrædelser i nære relationer eller i øvrigt, når der er et klart behov for bistand. Man kan meddele sit ønske om dette til politiet eller anklagemyndigheden, der derefter videresender anmodningen til retten, som derpå beslutter, om man får en bistandsadvokat. Bistandsadvokaten kan yde bistand og støtte gennem processen og forbereder og behandler også erstatningspåstanden i retten. Hvis man får en bistandsadvokat, betaler staten for dette.

Hvornår kan kriminalretten afvise eller afslå at prøve mit krav mod gerningsmanden?

Det er sjældent, at retten afviser et erstatningskrav, der fremsættes i forbindelse med en straffesag, selv om det formelt er muligt.

Det, der nogen gang sker, er at retten adskiller behandlingen af straffesagen og erstatningskravet. Der kan være tilfældet, hvis erstatningskravet er kompliceret eller ikke er tilstrækkeligt forberedt og behandlingen af straffesagen ville blive forsinket på grund af dette. At spørgsmålene adskilles betyder, at straffesagen afgøres først, og at rettens prøvelse af erstatningskravet sker på et senere tidspunkt. En følge af dette er, at anklageren ikke længere kan hjælpe med føre sagen for så vidt angår erstatningskravet. Det er generelt bedre for den skadelidte, hvis erstatningskravet er så forberedt, at det kan afgøres i forbindelse med straffesagen.

Kan jeg appellere en sådan afgørelse eller søge andre former for erstatning/godtgørelse?

Retten skal altid give vejledning i, hvordan man appellerer. Af vejledningen fremgår, hvad der gælder om appel i den konkrete situation.

Forsikringserstatning er normalt ikke afhængig af, om erstatningsspørgsmålet er blevet prøvet i retten, hvilket betyder, at man kan anmelde skaden til forsikringsselskabet.

For så vidt angår erstatning for forbrydelser gælder følgende: Hvis en gerningsperson er i stand til at betale erstatning, skal man altid i første omgang rette sine krav mod denne. I tilfælde, hvor gerningspersonen savner betalingsevne, og man heller ikke kan få sin skade erstattet på anden måde, kan der udbetates erstatning efter reglerne om erstatning til ofre for forbrydelser, selvom den skadelidte ikke har forfulgt et erstatningskrav mod gerningspersonen.

Hvis retten tilkender mig erstatning, hvordan kan jeg så få dommen mod gerningsmanden fuldbyrdet, og hvilken hjælp kan jeg få til at sikre, at der sker?

Når dommen har fået retskraft, sender retten det til fogedmyndigheden. Fogedmyndigheden spørger derefter, om man vil have hjælp til at inddrive sit erstatningskrav. Hvis man svarer ja, vil fogedmyndigheden undersøge gerningspersonens aktiver. Hvis han eller hun har betalingsevne, bliver erstatningen så betalt. Hvis gerningspersonen derimod savner betalingsevne, så får man besked om dette fra fogedmyndigheden. Hvis man heller ikke har fået sin skade erstattet gennem forsikring, kan man have ret til statslig erstatning til ofre for forbrydelser.

Sidste opdatering: 09/11/2020

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.